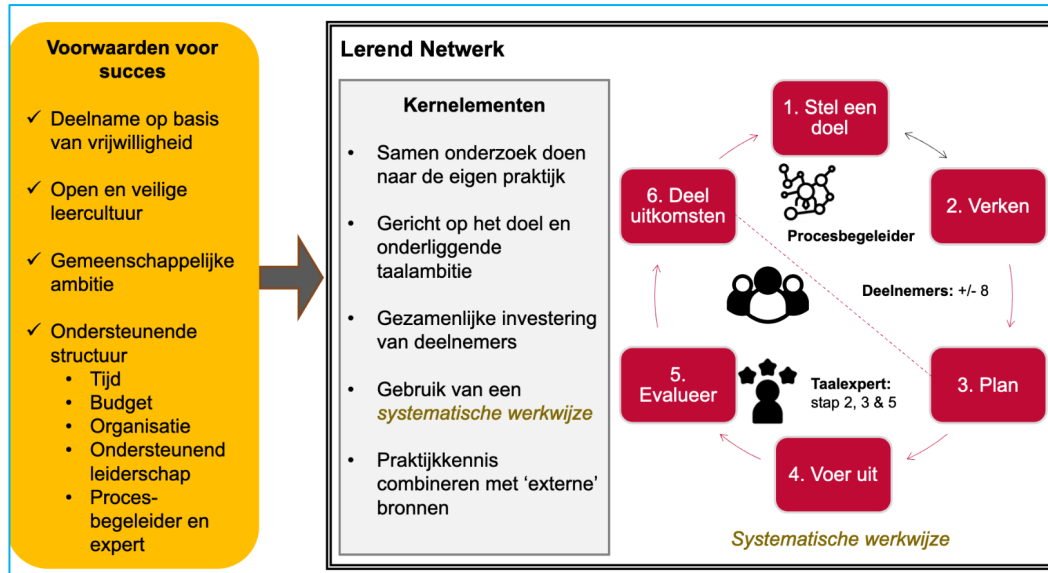
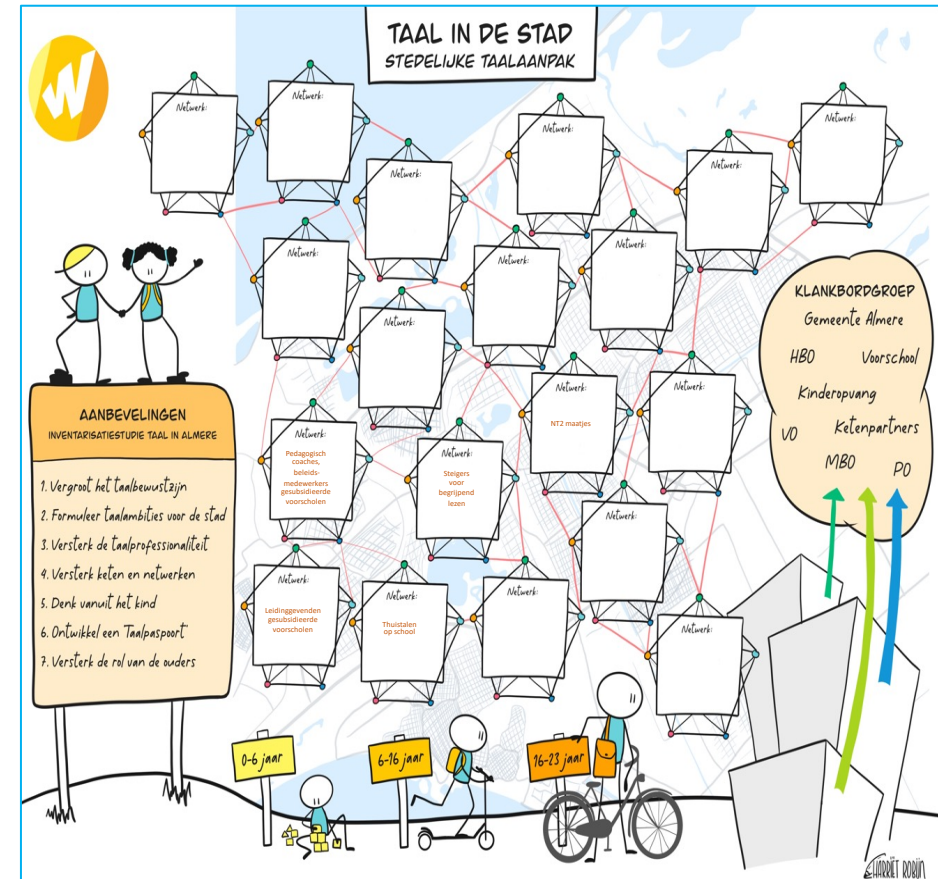
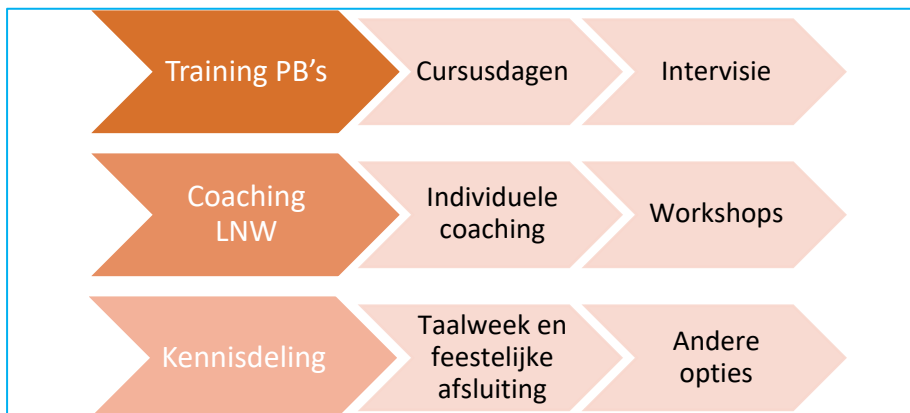

Systematische werkwijze Programma Taal in Almere

Ondersteuning van procesbegeleiders van lerende netwerken

Wat en waarom?

De aanleiding om deel te nemen aan het LNW was voor iedere leerkracht anders, evenals de verwachtingen. We hebben daarom eerst samen onze gezamenlijke focus verkend en afgebakend, namelijk: *De inzet van thuistalen in de onderbouw van het basisonderwijs.*

Uit de verkenningsfase bleek dat er veel materialen zijn die gaan over de inzet van thuistalen in de klas, maar dat deze versnipperd worden aangeboden.

Waar zijn we trots op?

- We hebben er bewust voor gekozen om iedere bijeenkomst plaats te laten vinden op een andere school. Op deze manier konden we een kijkje in elkaars keuken nemen en direct inspiratie opdoen.
- Na het bekijken van nieuwe bronnen en uitwisseling met elkaar, hebben deelnemers direct kleine veranderingen doorgevoerd. Ze zagen dat de veranderingen invloed hadden op het welbevinden en de taalontwikkeling van de betrokken kinderen. Ook namen deelnemers hun collega's mee in het veranderproces.

Geleerde lessen

- Voor nog meer inspiratie kunnen we de volgende keer bijvoorbeeld een expert uitnodigen of met elkaar op werkbezoek gaan. Zo'n teambuildingsmoment kan het leren nog meer stimuleren.
- Bij de samenstelling een lerend netwerk is het belangrijk om te checken of de deelnemers ten minste één gezamenlijke werkdag hebben.

Toekomstplannen

Het LNW gaat verder. Komend jaar ontwikkelt het LNW nog meer activiteiten. Ook komt het LNW met een implementatieplan: hoe kunnen we de activiteiten delen met andere Almeerse professionals?

Doel van het LNW

Het ontwikkelen van goede voorbeelden die gaan over de inzet van thuistalen in de onderbouw. Deze voorbeelden worden op één overzichtelijke plek aangeboden.

Opbrengsten

De uitgewerkte voorbeelden zijn te vinden op de website www.taalinalmere.nl

Figuur 1. Voorbeeldposter waar ouders themawoorden in de thuistaal noteren.

Taal in Almere
STEDELIJKE TAALAMPAK

**Lerend netwerk
Thuistalen bij jonge kinderen**

SPEL

Beeldwoordenboek

Activiteit	Doel
Activiteit	Woordkaarten per thema thuis laten vertalen.
Doel	<ul style="list-style-type: none"> Vergroten woordenschat van de Nederlandse taal met behulp van de thuistaal. Taal-denk gesprekken verweven met spel. Thuistaal mag er zijn. Ouderbetrokkenheid. Brede basis creëren om het thema spel uit te kunnen spelen in de hoeken. Taal verrijken tijdens spel.

Wat en waarom?

In Almere wonen kinderen en ouders van verschillende nationaliteiten die verschillende thuistalen hebben. Dat roept de vraag op: Hoe gaan we om met meertaligheid in de kinderopvang? Wat is onze visie? Moet je als PM bijvoorbeeld meerdere talen kunnen spreken? Of zijn er andere manieren om verschillende thuistalen een plek te geven? En hoe zorg je ervoor dat kinderen voldoende worden blootgesteld aan de Nederlandse taal?

Doel van het LNW

Het ontwikkelen van een factsheet die voorscholen, maar ook kinderopvangorganisaties kan ondersteunen in het formuleren van visie en beleid op meertaligheid in de kinderopvang.

Opbrengsten

- Door verschillende bronnen te lezen, een workshop te volgen, praktijkvoorbeelden te bekijken en samen uit te wisselen hebben we veel kennis opgedaan en tools gekregen om de factsheet te ontwikkelen over omgaan met meertaligheid in de kinderopvang.
- Deelnemers hebben gedurfd om hun eigen ideeën en opvattingen over meertaligheid uit te spreken, samen te bediscussiëren en soms aan te passen of aan te scherpen op basis van nieuwe inzichten. Ook hebben ze in hun eigen organisaties kleine stappen gezet of nieuwe ideeën gekregen over welke stappen ze willen zetten.

Wat werkt?

Als je als LNW zelf mag bepalen wat de focus van het jaar wordt en hoe je dit proces vormgeeft. Veel grip op het proces zorgt voor actieve betrokkenheid van deelnemers.

Waar zijn we trots op?

De factsheet is een mooie combinatie geworden van aandachtspunten van hoe je visie en beleid op het gebied van meertaligheid kunt insteken en praktische handvatten hoe je dit kunt toepassen op de werkvloer.

[zie www.taalinalmere.nl]

Toekomstplan

Het LNW gaat verder met een nieuw, maar gerelateerd thema: Hoe creëer je een sterk educatief partnerschap met ouders? Hoe zorg je ervoor dat je elkaar goed begrijpt en dezelfde taal spreekt of leert spreken?

MEERTALIGHEID IN JOUW BELEID

Aanleiding

- In diverse Nederlanders spreken in de kinderopvang nog wel van deze tijd
- Hoe zorg jij dat onzekere kinderen en ouders zich welkom voelen?
- Loop je, net als wij, in jouw organisatie aan tegen deze vragen?

In deze factsheet vind je een gereedschapskist en aanbevelingen die jou kunnen helpen je visie en beleid met betrekking tot meertaligheid binnen jouw kinderopvangorganisatie te formuleren.

GEREEDSCHAPSKIST

Aanbevelingen om in jouw beleid op te nemen

Lerend netwerk NT2 maatjesproject: versterkt taalaanbod voor leerlingen met een anderstalige achtergrond en taalzwakke leerlingen

Procesbegeleider en expert: Jopie van den Berg

Wat en waarom?

Deelnemers hebben zich in de eerste plaats aangemeld voor het NT2-Maatjes project en vormden tegelijkertijd ook een lerend netwerk. Alle deelnemers hadden hetzelfde vraagstuk: *Hoe kan ik binnen mijn school goed omgaan met anderstalige en taalzwakke kinderen?*

Binnen het NT2-maatjes project namen de deelnemers het intakeformulier met ouders onder de loep. Naar aanleiding van deze reflecties ontstond de vraag: *Hoe kunnen we het niveau van de mondelinge taalvaardigheid vaststellen?*

Geleerde lessen

Wanneer een LNW enerzijds een inhoudelijk programma heeft (i.e., NT2-maatjes project) en tegelijkertijd een LNW vormt dat werkt aan een doel, is het belangrijk om goed af te spreken en af te bakenen wat wanneer gebeurt, met welk doel en wie welke rol heeft.

Doel van het LNW

Hoe kunnen we de mondelinge taalvaardigheid van anderstalige en taalzwakke leerlingen in de onderbouw van het basisonderwijs vaststellen?

Waar zijn we trots op?

Het werkbezoek aan een school in België zorgde voor nieuwe inspiratie, omdat we konden zien hoe collega- leerkrachten de mondelinge taalvaardigheid in hun praktijk vaststellen. Het bevestigde ons beeld dat we iets nodig hebben in ons dagelijks werk om goed naar de mondelinge taalvaardigheid van kinderen te kunnen kijken.

Toekomstplannen

Komend jaar willen we een kijkwijzer ontwikkelen die NT2-maatjes kunnen gebruiken om de mondelinge taalvaardigheid van kinderen vast te stellen. Ook leggen we contacten om verder te verkennen of er een wetenschappelijk onderbouwd instrument kan worden ontwikkeld.

Opbrengsten

- Op basis van literatuurverkenning, gesprekken met onderwijsprofessionals en onderzoekers, en een werkbezoek, lijkt het erop dat er voor leerkrachten nog geen instrument beschikbaar is om de mondelinge taalvaardigheid van kinderen in de onderbouw vast te kunnen stellen.
- Doordat de NT2-maatjes op hun eigen school ook een mini-lerend netwerk vormden, kon de opgedane kennis makkelijk worden verspreid binnen de school. Daarnaast namen deelnemers ook weer goede voorbeelden vanuit de school mee naar het LNW.

NT2 Maatjesproject
Almere

o.b.s. de Achtbaan

Wat en waarom?

De doelgroep in de Almeerse voorscholen is enorm veranderd. Het merendeel van de kinderen heeft nu een andere eerste thuistaal dan het Nederlands. De startvraag was daarom: *Hoe zorgen we voor meer kennis op de werkvloer over taalstimulerende activiteiten bij anders- en meertalige kinderen tussen 2,5 en 4 jaar?* Na het bekijken van verschillende bronnen ontdekten de coaches zelf dat hier nog een stap voor zit. Namelijk *bewustwording* van wat taal betekent voor je identiteit en hoe belangrijk het is dat (anderstalige) kinderen en hun ouders zich veilig en gezien voelen op de voorschool.

Geleerde lessen

- Werk snel toe naar een concreet doel met duidelijke opbrengst, dát motiveert!
- Geef het netwerk de tijd om bronnen te bekijken en deze te toetsen op de werkvloer. Daar is namelijk gebleken dat beeldbronnen wel werken, maar niet degenen die de coaches hadden bedacht.

Doelen van het lerend netwerk

Stap 1: Hoe creëren we op de werkvloer bewustzijn van wat het betekent om als anderstalige ouder en kind op een voorschool of kinderopvang te komen?

Stap 2 (toekomst): *Wat vraagt dit vervolgens van wie?* Hoe kunnen we de procedures en aanpak op de werkvloer beter laten aansluiten bij anderstalige kinderen en hun ouders?

Toekomstplan

Komend jaar maken we een documentaire die aansluit bij het dagelijks werk van de PM's. Ook ontwikkelen we een bijpassende gespreksleidraad voor coaches en PM's.

Opbrengsten

Bestaande beeldbronnen zorgden voor bewustwording onder coaches wat het betekent om de taal niet te spreken en/of je minder begrepen of gezien te voelen. Ze raakten én maakten hen bewust van onbewuste vooroordelen. De reflectievragen (zie figuur) ondersteunden deze gesprekken.

Een kleine pilot onder PM's liet echter zien dat de bestaande bronnen nog onvoldoende aansloten bij hun dagelijkse praktijk.

Waar zijn we trots op?

- Het LNW heeft een open leercultuur. Deelnemers staan open voor de inbreng van iedereen en men durft ook te zeggen: "Waar zijn we mee bezig? Werkt dit eigenlijk wel?"
- De deelnemers hebben meer kennis van praktische instrumenten voor taalstimulering van anderstalige kinderen en er zijn "quick wins" (zoals digitale prentenboeken in diverse talen en vaste zinnen bij dagelijkse rituelen) die direct op de groepen zijn ingezet.

Lerend Netwerk bovenbouwleerkrachten: Steigers voor begrijpend lezen

Procesbegeleiders en experts: Conny Boendermaker en Marije van Roekel

Wat en waarom?

Alle deelnemers waren ambassadeurs van scholen die aan de slag gingen met begrijpend leesonderwijs. Ieders schoolcontext was uniek, maar de behoeften van deelnemers lagen dicht bij elkaar. Ze wilden meer kennis over begrijpend leesonderwijs én hierover uitwisselen met anderen.

Eerst hebben we ieders startpositie vastgelegd: wat gebeurt er op school en welke ontwikkelingen zijn ingezet op het gebied van begrijpend lees- en wereldoriëntatieonderwijs? We wilden dicht bij de intrinsieke motivatie van deelnemers blijven en die ligt binnen de eigen context waar ze invloed kunnen uitoefenen. Vervolgens heeft iedereen zijn eigen route bepaald met een eigen planning. Scholen die werkten aan dezelfde bouwstenen werden aan elkaar gekoppeld.

Toekomstplan

Komend jaar gaan we vermoedelijk aan de slag met hoe schrijven geïntegreerd kan worden in met name zaakvakonderwijs.

Doel van het LNW

Hoe kunnen deelnemende scholen, gegeven hun eigen schoolcontext een bouwsteen van begrijpend lezen beargumenteerd verbeteren?

Opbrengsten

- Visieontwikkeling van deelnemers op begrijpend lezen als vakgericht of vakoverstijgend taalonderwijs.
- Casusbeschrijvingen van de verschillende scholen waarin ze werken aan verbeterd vakoverstijgend taalonderwijs.

Geleerde lessen

- We hebben expliciet aandacht besteed aan hoe je je team meeneemt in de plannen die je maakt. Hoe kun je het klein houden? Eerste stap: Wie op school is ook met dit thema bezig en kan mede-ambassadeur worden?
- De motivatietheorie van Deci & Ryan over competentie, verbondenheid en autonomie versterkte het proces binnen het lerend netwerk.

Waar zijn we trots op?

Tijdens de verkenningsfase hebben de deelnemers allemaal verschillende bronnen bekeken en presenteerden ze hun eyeopeners. Ze mochten ook een school bezoeken of een podcast luisteren. Doordat iedereen wat anders had bekeken, kwamen we al in een vroeg stadium tot de paraplu-term 'vakoverstijgend met taal werken'. Anders hadden we misschien bronnen vanuit één niche of domein bekeken.

Figuur 1. De componenten van begrijpend lezen volgens complex views en hun onderlinge samenhang [Van Gelderen, 2018]